

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ

กิตติกรรมประกาศ

บทที่

1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.3 สมมติฐานของการศึกษา	4
1.4 ขอบเขตการศึกษา	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5

2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทุนหมุนเวียนที่สนับสนุนการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

2.1 แนวคิดและทฤษฎีของทุนหมุนเวียนเพื่อที่สนับสนุนการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม	7
2.1.1 แนวคิดการริเริ่มจัดตั้งทุนหมุนเวียนในสหรัฐอเมริกา	7
2.1.2 แนวคิดการริเริ่มจัดตั้งทุนหมุนเวียนมาเป็นกลไกในการส่งเสริมการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทย	8
2.1.2.1 เงินนอกงบประมาณ	8
2.1.2.2 ความหมายและความเป็นมาของทุนหมุนเวียน	11
2.1.2.3 การจัดตั้งทุนหมุนเวียน	12
2.1.2.4 ประเภทของทุนหมุนเวียน	13
2.2 แนวคิดและทฤษฎีของนิติเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับการพัฒนาทุนหมุนเวียนที่สนับสนุนการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม	16
2.2.1 ความเป็นมาและความหมายของนิติเศรษฐศาสตร์	16
2.2.2 แนวทางการวิเคราะห์ทุนหมุนเวียนตามหลักนิติเศรษฐศาสตร์	18
2.2.3 แนวทางการสร้างแรงจูงใจด้วยการบริจาคเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน	22

2.3 แนวคิดและทฤษฎีของการสนับสนุนการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม	
โดยกองทุนยุติธรรม	25
2.3.1 ความหมายของการสนับสนุนการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม	25
2.3.2 แนวคิดทฤษฎีการสนับสนุนการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม	
ในต่างประเทศ และหลักสากลที่ประเทศไทยนำมาเป็นมาตรฐาน	
ในการจัดตั้งกองทุนยุติธรรม	27
2.3.3 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกับการสนับสนุนการเข้าถึง	
กระบวนการยุติธรรม	32
3 กฎหมายเกี่ยวกับทนายหมื่นเวียน และการสนับสนุนการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม	
3.1 พระราชบัญญัติการบริหารทนายหมื่นเวียน พ.ศ. 2558	34
3.1.1 เจตนารมณ์ของการตราพระราชบัญญัติการบริหารทนายหมื่นเวียน พ.ศ. 2558	35
3.1.1 โครงสร้างการบริหาร	36
3.2 พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558	38
3.2.1 โครงสร้างการบริหาร	40
3.2.1.1 คณะกรรมการกองทุนยุติธรรม	41
3.2.1.2 สำนักงานกองทุนยุติธรรม	41
3.2.1.3 สำนักงานยุติธรรมจังหวัด	43
3.2.2 การส่งเสริมการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมตามพระราชบัญญัติ	
กองทุนยุติธรรม พ.ศ.2558	44
3.2.2.1 การให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี	44
3.2.2.2 การขอปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย	47
3.2.2.3 การช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือผู้ได้รับผลกระทบ	
จากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน	49
3.2.2.4 การให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน	51
3.2.3 แหล่งรายได้ของกองทุนยุติธรรม	63
3.2.4 สถิติและแนวโน้มการส่งเสริมการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม	
โดยกองทุนยุติธรรม	55
3.3 การศึกษาเปรียบเทียบทนายหมื่นเวียนอื่นในประเทศไทย	57
3.3.1 พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ.2560	57

3.3.1.1	โครงสร้างการบริหาร	58
3.3.1.2	แหล่งรายได้ของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา	60
3.3.1.3	บทวิเคราะห์เปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558	60
3.3.2	พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544	63
3.3.2.1	โครงสร้างการบริหาร	63
3.3.2.2	แหล่งรายได้ของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ	65
3.3.2.3	บทวิเคราะห์เปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558	66
3.4	การสนับสนุนการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมในต่างประเทศ	69
3.4.1	ประเทศสหรัฐอเมริกา :	
	พระราชบัญญัติการดำเนินการให้บริการด้านกฎหมาย ค.ศ. 1974 The Legal Services Corporation Act of 1974	69
3.4.1.1	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	69
3.4.1.2	รูปแบบของการสนับสนุนการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม	70
3.4.1.3	แหล่งรายได้	73
3.4.1.4	บทวิเคราะห์เปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558	75
3.4.2	ประเทศญี่ปุ่น :	
	พระราชบัญญัติความเท่าเทียมในการให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย ค.ศ. 2004 The Comprehensive Legal Support Law 2004	78
3.4.2.1	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	79
3.4.2.2	รูปแบบของการสนับสนุนการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม	80
3.4.2.3	แหล่งรายได้	81
3.4.2.4	บทวิเคราะห์เปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558	82

4	วิเคราะห์การพัฒนาทุนหมุนเวียนเพื่อสนับสนุนการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม :	
	ศึกษากรณีพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558	
4.1	ปัญหารูปแบบการจัดตั้งของกองทุนยุติธรรมที่ยังไม่เป็นอิสระ	86
4.2	ปัญหาความไม่ชัดเจนการนำส่งเงินรายได้ของสำนักงานศาลยุติธรรมให้กับ กองทุนยุติธรรม ตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558	89
4.3	ปัญหาการไม่มีสิทธิประโยชน์ทางภาษีให้กับผู้บริจาคเงินหรือทรัพย์สินให้แก่ กองทุนยุติธรรมตามมาตรา 7(4) แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558	90
5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
5.1	บทสรุป	92
5.2	ข้อเสนอแนะ	95
	ภาคผนวก	96
	บรรณานุกรม	149
	ประวัติผู้เขียน.....	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 สถิติผู้ขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรม ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560	55
ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบกองทุนยุติธรรมและกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา	62
ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบกองทุนยุติธรรมและกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ	68
ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบกองทุนยุติธรรมและ Legal Service Corporation	77
ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบกองทุนยุติธรรมและ The Japan Legal Support Center	83

สารบัญรูปรภาพ

	หน้า
รูปรภาพที่ 1 โครงสร้างการบริหารกองทุนยุติธรรม	40
รูปรภาพที่ 2 โครงสร้างสำนักงานกองทุนยุติธรรม	41
รูปรภาพที่ 3 โครงสร้างสำนักงานกองทุนยุติธรรมจังหวัด	43
รูปรภาพที่ 4 โครงสร้างการบริหารสำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา	59
รูปรภาพที่ 5 โครงสร้างการบริหารสำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ	65
รูปรภาพที่ 6 แสดงแหล่งเงินได้ของ Legal Service Corporation	74